

Příklad 1. Vyšetřete průběh funkce (mimo jiné najít extrémy, inflexní body, asymptoty).

$$\ln(x^2 - 3x + 2) + x.$$

Řešení. Def. obor $\mathbb{R} \setminus \langle 1, 2 \rangle$. Lokální maximum $x = \frac{1-\sqrt{5}}{2}$, na celém def. oboru konkávní, asymptoty $x = 1$, $x = 2$. \square

Příklad 2. Určete povrch a objem rotačního paraboloidu, který vznikne rotací části paraboly $y = 2x^2$ pro $x \in \langle 0, 1 \rangle$ kolem osy y .

Řešení. Vzorce z přednášek platí pro rotaci křivek kolem osy x ! Je tedy nutno buď integrovat podle danou křivku neznámé y , nebo transformovat.

$$\begin{aligned} V &= \int_0^2 \frac{x}{2} dx = \pi \\ S &= 2\pi \int_0^2 \sqrt{\frac{x}{2}} \left(\sqrt{1 + \frac{1}{8x}} \right) dx = 2\pi \int_0^2 \sqrt{\frac{x}{2} + \frac{1}{16}} dx = \pi \frac{17\sqrt{17} - 1}{24} dx. \end{aligned}$$

\square

Příklad 3. Ve čase $t = 0$ se začaly pohybovat tři body P , Q , R v rovině a to bod P z bodu $[-2, 1]$ směrem $(3, 1)$, rovnoměrnou rychlostí $\sqrt{10} m/s$, bod Q z bodu $[0, 0]$ směrem $(-1, 1)$ rovnoměrně zrychleným pohybem se zrychlením $2\sqrt{2} m/s^2$ a bod R z bodu $[0, 1]$ směrem $(1, 0)$ rovnoměrnou rychlostí $2 m/s$. V jakém čase bude obsah trojúhelníku PQR minimální?

Řešení. Rovnice bodů P , Q , R v čase jsou

$$\begin{aligned} P &: [-2, 1] + (3, 1)t \\ Q &: [0, 0] + (-1, 1)t^2 \\ R &: [0, 1] + (2, 0)t \end{aligned}$$

Obsah trojúhelníku PQR je určený např. polovinou absolutní hodnoty determinantu, jehož řádky jsou souřadnice vektorů PQ a QR (viz Matematika I). Minimalizujeme tedy determinant:

$$\begin{vmatrix} -2+t & t \\ -t^2-2t & -1+t^2 \end{vmatrix} = 2t^3 - t + 2.$$

Derivace je $6t^2 - 1$, extrémy tedy nastávají pro $t = \pm \frac{1}{\sqrt{6}}$, vzhledem k tomu, že uvažujeme pouze nezáporný čas, vyšetřujeme pouze $t = \frac{1}{\sqrt{6}}$, jde o minimum, navíc je hodnota determinantu v tomto bodě kladná a menší, než hodnota v bodě 0 (krajní bod intervalu, na kterém hledáme extrém), je tedy o globální minimum obsahu v čase. \square

Příklad 4. Spočtěte určitý integrál

$$\int_3^\infty \frac{1}{x^3 - 3x^2 + 3x - 2} dx.$$

Řešení. Počítáme metodou rozkladu na parciální zlomky. Polynom ve jmenovateli má kořen 2, snadno jej tedy rozložíme na součin $(x^2 - x + 1)(x - 2), \dots -\frac{1}{6}\sqrt{3}\pi + \frac{1}{6}\ln(7) + \frac{1}{3}\sqrt{3}\arctan\left(\frac{5\sqrt{3}}{3}\right)$. \square

Příklad 5.

1. Co je to poloměr konvergence mocninné řady (jako funkce $\mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$)? Jak jej spočítáme?
2. Definujte stejnoměrnou konvergenci posloupnosti funkcí.
3. Rozhodněte o funkčních řadě $\{e^{nx}\}_{n=1}^\infty$, zda bodově konverguje na intervalu $\langle 0, 1 \rangle$ k nějaké funkci. Pokud ano, rozhodněte je-li tato konvergence stejnoměrná. Svá rozhodnutí zdůvodněte.